

ВІДКРИТІ МОНОГРАФІЇ: МІЖ АМБІЦІЯМИ ТА РЕСУРСАМИ



На сайті Times Higher Education опубліковано статтю Патріка Джека «Для уникнення «фрагментації» потрібна стратегія відкритого доступу до книг».

Обговорюються висновки дослідження розвитку відкритого доступу до академічних книг, підготовленого на замовлення Британської академії, зокрема щодо необхідності розроблення та запровадження національної стратегії підтримки цього процесу. Експерти засвідчують зростання використання відкритих репозитаріїв для розміщення великоформатних наукових праць – монографій та розділів книг. Але разом із тим практика «зеленого» відкритого доступу, коли автори самостійно розміщують версії текстів у репозитаріях, залишається недостатньо поширеною. Більшість університетів поки не мають окремої політики відкритого доступу саме для книг і переважно адаптують підходи, створені для наукових статей. Патрік підкреслює, що така модель не завжди враховує специфіку великоформатних публікацій, особливо у гуманітарних і соціальних науках, де монографії залишаються ключовою формою наукової комунікації. Існують і фінансові обмеження. Так, один з університетів, згаданих у дослідженні, оцінив додаткові витрати на забезпечення відкритого доступу

до всіх монографій у кілька мільйонів фунтів на рік. Багато учасників опитування вказували на суперечність між прагненням до відкритості та обмеженими ресурсами для реалізації таких змін. Не можна обійти увагою і той факт, що зберігається стримане ставлення частини дослідників до «зеленого» відкритого доступу. Дехто розглядає його як вимушений компроміс, а не як повноцінний спосіб поширення знань, посиляючись на проблеми з видимістю матеріалів у пошукових системах, відмінностях між авторськими рукописами та фінальними видавничими версіями, обмеженими можливостями репозитаріїв для роботи з великоформатними текстами. Отже, подальший розвиток відкритого доступу до академічних книг потребує не окремих локальних рішень, а узгодженого підходу за участю університетів, бібліотек, видавців, фондів і дослідницьких спільнот. Саме координація позицій усіх учасників стане основою для формування стійкої та нефрагментованої системи відкритої наукової комунікації.

Детальніше:

<https://www.timeshighereducation.com/news/strategy-open-access-books-needed-avoid-fragmentation>

Фото: pixabay.com

#НРАТ_Усі_новини #НРАТ_Науковцям_новини #НРАТ_Освітянам_новини
#НРАТ_НауковіВидання_новини #НРАТ_TimesHigherEducation

2026-04-23

Інформація з офіційного вебпорталу Національного репозитарію академічних текстів